Undersökning om betydande miljöpåverkan

Detaljplan för del av Hemset 1:29, Hemset 1:58 (Åryds skola och idrottshall), Åryd i Växjö kommun

Vid upprättande av en detaljplan ska en undersökning göras för att konstatera huruvida planens genomförande kan tänkas medföra en betydande miljöpåverkan (BMP), detta kallas *Undersökning om betydande miljöpåverkan* (6 kap 6 § PBL). Om undersökningen visar att det finns risk för betydande miljöpåverkan avgränsar undersökningen de frågor som behöver tas upp i efterföljande strategisk miljöbedömning (SMB) (6 kap 3 § MB). Under arbetet med den strategiska miljöbedömningen görs sedan en utförlig miljökonsekvensbeskrivning (MKB) som redovisar kommunens bedömning och förslag på åtgärder (6 kap 11–12 §§ MB).

Undersökningens syfte är att främja hållbar utveckling genom att identifiera miljöfrågor som behöver hanteras i den fortsatta detaljplaneprocessen, även i de fall planen inte bedöms medföra betydande miljöpåverkan. Undersökningen sker utifrån bedömningskriterierna i 5 § miljöbedömningsförordningen (2017:966).

Detaljplanens syfte och huvuddrag

Detaljplanens syfte är att möjliggöra utveckling av Åryds skola, förskola och idrottsområde genom ny- och tillbyggnad av skola och förskola samt uppförande av en ny idrottshall. Planen ska även möjliggöra en ändamålsenlig utformning av skol- och förskolegårdar samt tillgodose områdets behov av angöring och parkering med hänsyn till platsens förutsättningar. Detaljplanen ska även möjliggöra att bibliotek kan inrymmas i skolbyggnaden och användas som både folkbibliotek och skolbibliotek.

Detaljplanens huvuddrag är att befintliga skolbyggnader rivs och ersätts med en ny gemensam byggnad för skola, förskola och bibliotek. En fullstor idrottshall föreslås placeras norr om Billavägen, i anslutning till idrottsplatsen och befintlig parkeringsplats, för att kunna samnyttjas av skolan och det lokala föreningslivet. Parkeringsplatsen utökas österut för att behålla dagens kapacitet, och trafiksäkerheten förbättras genom en säkrare passage över Billavägen.

Planförslaget bedöms ge positiva effekter för barnens lärmiljö, friyta och det lokala föreningslivet samt förbättrad trafiksäkerhet. Planen innebär samtidigt vissa negativa konsekvenser, främst genom att delar av en naturvärdesbiotop med visst naturvärde (klass 4) tas i anspråk för idrottshallen och att befintliga skolbyggnader med måttliga kulturhistoriska värden rivs. Planen medför också att en del av strandskyddet upphävs för att göra det möjligt att använda området som ett komplement till skol- och förskolegård samt för att möjliggöra framtida utökning av verksamheten.

Sammanfattning av undersökningen och kommunens bedömning

Planförslaget bedöms vara förenligt med bestämmelserna i miljöbalken och medför ingen betydande skada på natur- och kulturvärden. Förslaget berör inget Natura 2000-område, medför ingen skada på något riksintresse och medför heller inte någon risk att miljökvalitetsnormer överskrids. Detaljplanen motverkar inte att nationella, regionala eller lokala miljömål följs och är förenligt med kommunens översiktsplan.

Kommunen bedömer att detaljplanens tänkbara effekter inte kommer att medföra någon risk för miljön, människors hälsa och säkerhet eller innebär olämplig hushållning med mark, vatten och andra resurser, vare sig på kort eller lång sikt. Detaljplanens genomförande bedöms därmed inte medföra risk för betydande miljöpåverkan. En strategisk miljöbedömning behöver inte genomföras och det finns därmed inget behov av att upprätta en miljökonsekvensbeskrivning.

1. Innefattar planen några aspekter som kan ge upphov till BMP utan beaktande av kriterierna i 5 § miljöbedömningsförordningen?			
	Ja	Nej	Kommentar:
1.1. Natura 2000-område enligt 7 kap. 28 och 28a §§ MB		X	Det finns inga Natura 2000-områden inom eller i anslutning till planområdet.
1.2. Verksamheter eller åtgärder som finns redovisade i § 6 eller i bilagan till MBF		X	Planen omfattar inga sådana verksamheter.
1.3 Verksamheter eller åtgärder som kräver tillstånd enligt 6 kap 20 § andra punkten MB		X	Planen omfattar inga sådana verksamheter.
1.4 Motverkar planen att annan miljölagstiftning följs?		X	Planen motverkar inte att annan miljölagstiftning följs.

2. Berörs förordnanden och andra skyddsbestämmelser?			
	Ja	Nej	**Kommentar:**
2.1. Riksintressen enligt 3 kap MB	X		Planen ligger inom riksintresseområde för trafikkommunikationer, totalförsvaret samt skyddade vattendrag. Riksintressena bedöms inte påverkas av planförslaget.
2.1. Riksintressen enligt 4 kap MB		X	Planen berör inga riksintressen enligt 4 kap MB.
2.2. Hushållningsbestämmelser enligt 3 kap MB		X	Planen berör inte hushållningsbestämmelserna.
2.3. Skyddade områden enligt 7 kap MB (Natur- och kulturreservat, strandskydd, biotopskydd, vattenskyddsområde m.m.)	X		För en del av fastigheten Hemset 1:58 är strandskyddet idag upphävt i och med gällande stadsplan. Kommunen beslutar att strandskyddet inte återinträder med stöd av MB 7 kap 18 j § och PBL 4 kap 17 a §. Sydöstra hörnet av Hemset 1:58 ligger fortfarande inom strandskyddat område. Detta föreslås upphävas med stöd av det särskilda skälet i miljöbalken 7 kap § 18e 4 p. MB.

			Se vidare i planbeskrivningen i avsnittet *Planförslaget*, *Egenskapsbestämmelser kvartersmark*, *Upphävande av strandskydd*.
2.4. Skydd enligt artskyddsförordningen (2007:845)	X		Liljekonvalj förekommer inom planområdet. Arten är fridlyst i Kronobergs län med begränsat skydd enligt artskyddsförordningen, vilket innebär förbud mot uppgrävning och kommersiell insamling men inte skydd av växtplatsen. Förekomsten bedöms därför inte utgöra hinder för planens genomförande.
2.5. Skydd enligt kulturmiljölagen (1988:950)		X	Planen berör inga skyddade områden enligt kulturmiljölagen.

3. Berörs områden med högt regionalt och lokalt värde?

	Ja	Nej	Kommentar:
3.1. Naturmiljö	X		**Kärlekskullen** Planförslaget medför att en del av naturvärdesbiotopen på Kärlekskullen tas i anspråk för idrottshall och påverkas av schaktning under anläggandet av denna. Effekten av detta är att naturvärdesbiotopens areal minskar och naturmiljön förändras lokalt. Effekten bedöms inte vara betydande på grund av att biotopen har ett lågt värde (klass 4), förutsatt att schaktningen begränsas till planområdet. Se vidare i planbeskrivningen i avsnittet Konsekvenser, Natur, Kärlekskullen. **Sumpskogen** Sumpskogen bedöms preliminärt ha påtagligt naturvärde. Planförslaget medför att spänger anläggs och området kan användas som lek- och lärmiljö. Ingreppet bedöms ha begränsad fysisk påverkan på mark, vegetation och hydrologi, men gör området mer tillgängligt. Effekten bedöms inte vara betydande, under förutsättning att naturvärden och hydrologi inte försämras. En inventering av sumpskogens naturvärden enligt SIS-standard avses genomföras innan planen skickas ut på granskning. Se vidare i planbeskrivningen i avsnittet Konsekvenser, Natur, Sumpskogen.
3.2. Kulturmiljö	X		Planförslaget medför att de äldre skolbyggnaderna rivs och ersätts med ny bebyggelse. Effekten av detta är att kulturhistoriska värden går förlorade och Åryds bebyggelseutveckling blir svårare att avläsa.

			Effekten är negativ men främst lokal och bedöms inte innebära betydande miljöpåverkan. Se vidare i planbeskrivningen i avsnittet *Konsekvenser*, *Kulturmiljö*, *Skola*. Planförslaget bedöms inte påverkas Kärlekskullens kulturvärden. Se vidare i planbeskrivningen i avsnittet *Konsekvenser*, *Kulturmiljö*, *Kärlekskullen*.
3.3. Friluftsliv	X		En del av den mark som planläggs för idrottshall ingår i ett större friluftsområde av relativt högt lokalt värde. Planförslaget påverkar dock inga befintliga stigar eller stråk då den berörda delen endast består av slyig vegetation. Påverkan bedöms därför som ringa.
3.4 Grön infrastruktur (Spridningskorridorer, rekreativa stråk, avstånd till grönområden m.m.)	X		Den nordvästra delen av planområdet, där den nya idrottshallen planeras är en del av en trädbevuxen höjd, kallad Kärlekskullen. Kullen ingår i ett grönt stråk som kopplar samman ett större friluftsområde i nordväst och grönområdena i sydost kring den äldre bruksmiljön. Då den spridningskorridor som pekas ut i översiktsplanen främst går via idrottsplatsen norr om planområdet bedöms planförslagets påverkan på denna vara måttlig.
3.5 Rödlistade och andra naturvårdsarter	X		Inom delar av området har den fridlysta arten liljekonvalj påträffats. Arten är fridlyst i Kronobergs län med begränsat skydd enligt artskyddsförordningen, vilket innebär förbud mot uppgrävning och kommersiell insamling men inte skydd av växtplatsen. Förekomsten bedöms därför inte utgöra hinder för planens genomförande.

4. Berör planens genomförande något miljömål?

	Ja	Nej	Kommentar:
4.1. Nationella	X		Detaljplanen berör det nationella miljömålet God bebyggd miljö. Planförslaget nyttjar befintlig infrastruktur och bedöms därmed främja preciseringarna *Infrastruktur* samt *Kollektivtrafik, gång och cykel*. Förslaget främjar även preciseringen *God vardagsmiljö* genom att det utgår från och stödjer människors behov och bidrar till att skapa ett varierat utbud av service.
4.2. Regionala		X	Detaljplanen berör inte Kronobergs miljömål 2021–2030.
4.3. Lokala	X		Detaljplanen berör två målbilder i kommunens hållbarhetsprogram Hållbara Växjö 2030; *Tryggt och tillitsfullt* samt *Grönt och hälsosamt*. Planen främjar målet *Tryggt och tillitsfullt* eftersom det möjliggör för en utveckling av

			samhällsservice i form av skola, förskola, bibliotek och idrott. Detaljplanen innebär också en möjlighet att skapa en miljö som upplevs som trygg och möjliggör för möten, trivsel och utveckling för invånarna i samband med dessa servicefunktioner. Målet *Grönt och hälsosamt* främjas då mark planläggs för en ny idrottshall vilket skapar förutsättningar för god hälsa, rörelse och ett aktivt liv.

5. Innebär planens genomförande att några miljökvalitetsnormer enligt 5 kap MB överskrids?

	Ja	Nej	Kommentar:
5.1. Föroreningar i utomhusluft (SFS 2010:477)		X	Planen bedöms inte riskera att MKN för luft överskrids. Se vidare i planbeskrivningen i avsnittet *Konsekvenser*, *Miljökvalitetsnormer*, *Luft*.
5.2. Vattenförekomster (SFS 2004:660)		X	Planen bedöms inte riskera att MKN för vatten överskrids. Se vidare i planbeskrivningen i avsnittet *Konsekvenser*, *Miljökvalitetsnormer*, *Vatten*.

6. Påverkas planen av, eller innebär dess genomförande, några störningar eller risker för människor, djur eller miljö?

	Ja	Nej	Kommentar:
6.1. Djurhållning och risk för allergener		X	Ej relevant för aktuell plan.
6.2. Erosion, Ras och skred	X		I planområdet södra del består marken av varierande grad av torv med en hög vattenkvot. Detta gör att marken har sämre bärighet och en viss risk för sättningar. Planförslaget säkerställer därför att inga byggnader uppförs inom detta område med hjälp av bestämmelser om att marken endast får förses med komplementbyggnader (korsmark) respektive att marken inte för förses med byggnad (prickmark). Marken bedöms dock vara lämplig som utemiljö.
6.3. Ekosystemtjänster	X		Nordvästra delen av planområdet är en del av en grön oas i Åryd, kullen, som kommer att naggas i kanten. Det kommer också påverka landskapsrummet i en central del av Åryd. Ingreppet bedöms som stort men värdena bedöms vara relativt låga vilket innebär en liten total påverkan på områdets ekosystemtjänster. Sumpskogens ekosystemtjänster bedöms inte påverkas av planförslaget.
6.4. Farlig gods		X	Planförslaget innebär ingen sådan verksamhet som medför transporter av farligt gods. Inga transporter av farligt gods sker heller i anslutning till planområdet.

6.5. Förorenad mark		X	Inom fastigheten Hemset 1:58 finns en nergrävd tom oljetank. Den är lokaliserad i fastighetens nordvästra hörn och avses plockas bort i samband med rivning och nybyggnation av skolan. Tanken bedöms därför inte utgöra någon risk för människors hälsa eller miljön. Cirka 0,5 kilometer nordväst om planområdet har det tidigare funnits en deponi för hushålls- och trädgårdsavfall, Åryds höjden. Deponin var relativt liten och spridningsförutsättningarna har bedömts som måttliga. Deponin har riskklass 3 – *Måttlig risk för påverkan på människors hälsa och miljön*, enligt kommunens inventering från 2022. Deponin bedöms inte utgöra någon risk för aktuellt planområde på grund av den låga riskklassen, de måttliga spridningsförutsättningarna samt avståndet mellan deponin och Åryds skola. Planförslaget medger inga verksamheter som kan orsaka markföroreningar.
6.6. Ljus		X	Planen innebär ingen sådan verksamhet som kan antas medföra risker för förorening i form av ljus.
6.7. Lukt		X	Planförslaget innebär ingen sådan verksamhet som kan antas medföra risker för förorening i form av lukt.
6.8. Markradon	X		Vid den marktekniska utredningen, daterad 2026–05–06 uppmättes höga radonhalter i fyra undersökningspunkter inom planområdet. Radonsäkert byggande kräv därför inom planområdet. Karta över var höga radonlater har uppmätts finns i planbeskrivningen i avsnittet *Planeringsförutsättningar*, *Hälsa och säkerhet*, *Radon*.
6.9. Miljöproblem		X	Detaljplanen bedöms inte orsaka några miljöproblem eftersom den inte tillåter några miljöfarliga verksamheter. Planen bedöms inte förvärra redan existerande miljöproblem, då det inte finns någon kännedom om att det förekommer i området.
6.10. Risk för olyckor	X		Planförslaget medför att eleverna måste korsa Billavägen för att ta sig till idrottshallen för gymnastikundervisning. Det medför en ökad risk för trafikolyckor. För att hantera detta planeras åtgärder för att höja övergångens trafiksäkerheten. Se vidare i planbeskrivningen i avsnittet *Planeringsförutsättningar*, *Konsekvenser*, *Olyckor*.
6.11. Risk för föroreningar		X	Planförslaget innebär ingen sådan verksamhet som kan antas medföra risker för föroreningar. Planförslaget innebär heller ingen större ökning av föroreningshalter i dagvatten. Se vidare i planbeskrivningen i avsnittet *Konsekvenser*, *Miljö*,

			Dagvatten samt i dagvattenutredningen daterad 2026-04-13.
6.12. Omgivningsbuller (från trafik eller verksamhet, orsakad av planen eller som påverkar planområdet)		X	En trafikbullerberäkning har gjort som visar att området den ekvivalenta ljudnivån inom skolans fastighet väl understiger Naturvårdsverkets riktvärden. Se vidare i planbeskrivningen i avsnittet *Konsekvenser*, *Hälsa och säkerhet*, *Omgivningsbuller* samt i trafikbullerutredningen daterad 2023-06-07.
6.14. Strålning och elektromagnetiska fält		X	Inom planområdet planläggs ett område för transformatorstation men då denna ligger väl avskilt från såväl förskola, skola, idrottshall och angränsande bostäder bedöms den elektromagnetiska stålningen från stationen inte utgöra någon risk.
6.15. Trafiksäkerhet	X		Planförslaget medför att eleverna måste korsa Billavägen för att ta sig till idrottshallen för gymnastikundervisning. Det medför en ökad risk för trafikolyckor. För att hantera detta planeras åtgärder för att höja övergångens trafiksäkerheten. Se vidare i planbeskrivningen i avsnittet *Planeringsförutsättningar*, *Konsekvenser*, *Olyckor*.
6.16. Vibrationer		X	Planförslaget innebär ingen sådan verksamhet som kan antas medföra störande vibrationer. Det finns heller inga verksamheter i närområdet som skulle kunna påverka planområdet.
6.17. Översvämning och skyfall	X		Planförslaget säkerställer att skolbyggnaden placeras utanför området för beräknade högsta flöde från Aggaån, genom planbestämmelser om prick- och korsmark. Dock kan skolgården komma att översvämmas vid mycket höga flöden. Men sådana vattenmängder som uppstår vid det beräknade högsta flödet sker mycket sällan och varar inte under lång tid. Därför bedöms det som acceptabelt att skolgården tillfälligt översvämmas.

7. Påverkar planens genomförande landskaps- och stadsbild?

	Ja	Nej	Kommentar:
7.1. Förändring på landskaps- och stadsbild	X		Planförslaget medför en förändring av stadsbilden i området i form av en mer urban karaktär med en större skala och tydligare visuell närvaro på platsen som idag upplevs som relativt öppen och gles. Den trädbevuxna höjden, Kärlekskullen, bedöms göra idrottshallens intryck och påverkan på stadsbilden mindre då byggnaden smälter in i kullens höjd. Något som förstärks ytterligare av att byggnaden planeras anläggas i suterräng. Förslagets påverkan på stadsbilden bedöms vara måttlig eftersom detaljplanen inte berör några

			områden där stadsbilden är skyddad eller utpekad som särskilt känslig. Den nya skolan och idrottshallen skapar tillsammans en tydligare offentlig mötesplats i Åryd.

8. Påverkar planens genomförande social hållbarhet?

	Ja	Nej	Kommentar:
8.1. Trygghet, jämställdhet och tillgänglighet för funktionsvarierade personer	X		Detaljplanen skapar förutsättningar för en trygg och tillgänglig skolmiljö genom att säkerställa tillräcklig utemiljö, möjliggöra gång- och cykelkopplingar och en säker passage över Billavägen samt ge utrymme för parkering och angöring i anslutning till verksamheterna.
8.2. Barnperspektiv	X		Detaljplanen berör barns vardagsmiljöer och deras perspektiv är därför högst aktuellt. Vöfab har genomfört en dialog med skolans elever. Se vidare i planbeskrivningen i avsnittet *Konsekvenser*, *Sociala konsekvenser*, *Barnperspektivet*.

9. Samlad bedömning av planens konsekvenser

	Ja	Nej	Kommentar:
9.1. Följer detaljplanen översiktsplanens intentioner?			Planen följer översiktsplanens intentioner. Se vidare i planbeskrivningen i avsnittet *Planeringsförutsättningar*, *Kommunala ställningstaganden*, *Översiktsplan*.
9.2. Vilka konsekvenser får planerad markanvändning?			Planförslaget möjliggör en ny skola, förskola och idrottshall i Åryd samt en omlokalisering av ortens lokala bibliotek, vilket bedöms ge positiva konsekvenser för barnens lärmiljö, friyta och det lokala föreningslivet. Trafiksäkerheten förbättras genom en säkrare övergång över Billavägen. Planen innebär samtidigt vissa negativa konsekvenser, främst genom att cirka en tredjedel av en naturvärdes biotop med visst naturvärde (klass 4) tas i anspråk för idrottshallen och att befintliga skolbyggnader med måttliga kulturhistoriska värden rivs. Planen medför också att en del av strandskyddet upphävs.
9.3. Krävs tillstånd enligt annan lagstiftning än PBL för detaljplanens genomförande?	X		Om åtgärder görs inom sumpskogen som ökar eller minskar vattenmängden, påverkar den omgivande miljön eller vattenområdets storlek krävs tillstånd för vattenverksamhet från mark- och miljödomstolen.
9.4. Medför planen behov av förebyggande- eller kompensationsåtgärder av ekosystemtjänster?		X	Det finns inget behov av förebyggande- eller kompensationsåtgärder då planens påverkan på ekosystemtjänster i området bedöms som liten.
9.5. Berör planen några motstående intressen?	X		Detaljplanen berör motstående intressen i form av att en del av ett grönområde och en naturvärdesbiotop (klass 4) tas i anspråk för en idrottshall som tillgodoser ett allmänt intresse av

			utveckling av det lokala föreningslivet och skola och förskola. Planen innebär också att byggnader med ett måttligt kulturvärde rivs för att möjliggöra en bättre och mer ändamålsenliga lokaler för skolan och förskolan. Vidare medför planen att strandskyddet upphävs för att möjliggöra för en utökning av skolans verksamhet. Detta innebär dock att området kan göras mer tillgängligt för allmänheten än idag genom anläggandet av spänger samtidigt som en fri passage för växt och djurliv kvarstå närmast vattnet.
9.6. Påverkar planen genomförandet av andra planer eller program?		X	Detaljplanen bedöms inte påverka genomförandet av andra planer eller program negativt.
9.7. Påverkar planen en hållbar utveckling negativt?		X	Planen bedöms inte påverka hållbar utvecklig negativt eftersom den inte motverkar några miljömål på varken nationell, regional eller lokal nivå.
9.8. Påverkar planens genomförande några miljöaspekter negativt?		X	Detaljplanen bedöms inte påverka några miljöaspekter negativt.

10. Kommunens sammanvägda bedömning

	Ja	Nej	Sammanvägd bedömning och motivering:
10.1. Innebär planens genomförande en risk för BMP?		X	Detaljplanens genomförande bedöms inte kunna antas medföra betydande miljöpåverkan.
10.2. Behövs SMB och MKB?		X	Strategisk miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivning bedöms inte vara nödvändigt.

Handläggare: Moa Rosvall
Senast reviderad: 2026-09-14